

Barraca 2 del Ginebral

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: El Ginebral
Alçada: 526

Coordenades:

Latitud: 41.66135
Longitud: 1.91351
UTM Est (X): 409543
UTM Nord (Y): 4612748

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 191
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A0010000600000OM
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dc., 22/05/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en un revolt, a mà esquerra del camí que mena al mas del Ginebral, just després d'haver deixat enrere el corriol que hi puja directament. L'accés és fa pujant pel camí del Ginebral. Es tracta d'una construcció del tipus àeria aïllada, de planta circular, que mesura 2,26 m de diàmetre interior. La porta, orientada al sud-oest, mesura 1,02 m d'alçada per 0,50 m d'amplada màxima; té marxapeus. Els muntants són totalment rectes, amb la pedra perfilada i una llinda plana de pedra sorrenca vermellosa al seu damunt que destaca de la resta de calcàries blanques; a l'interior hi ha una contra llinda. El gruix dels murs és de 0,60 m. La coberta és de falsa cúpula, amb caramull. L'alçada màxima a l'interior de l'estança és de 2,50 m. A l'exterior encara conserva una bona part del recobriment de terra amb alguns sèdums, tot i que la vegetació, bàsicament de romaní i un parell de cirerers d'arboç que creixen a cada costat comencen a pressionar amb les seves branques tant la corona exterior com la coberta. L'alçada del voladís mesurat davant de la porta és d'1,64 m. No té cap espitllera ni altre element destacable, però a l'exterior a mà dreta de la porta hi ha un petit muret de pedra adossat a la corona que a més de retenir la terra del marge, servia de bancada per seure.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 2989.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

